

Rus og minoritetspasienten:

Funksjon, forskjeller og kommunikasjon

Mehdi Farshbaf, psykolog & Dr. gradsstipendiat
Espen Freng, sosialantropolog

Norsk sykehus og helsetjenesteforening
13.10.2014

Hva er viktig å kjenne til for å forstå?

- Kliniske forskjeller
- Migrasjon/være minoritet
- Eksiltilværelse og reaksjon på eksil
- Tap
- Traumatisering
- Evne til tilknytning
- Rusens funksjon
- Hjelperrollen og evne til psykologisk romming

Søren Kierkegaard

"...- at man, når det i sannhet skal lykkes en å føre et menneske hen til et bestemt sted, først og fremst må passe på å finne ham der han er, og begynne der. Dett er hemmeligheten i all hjelpekunst. "

Og forskjellen er...?

Smoking Norwegian

Smoking Shaman

Internalisering

Eksternalisering

Hva vi ikke gjør!

PROFESSOR AHMED

Arvingen av hemmeligheter og gudbenådet kraft fra far til sønn. Jeg løser dine daglige problemer innen kjærlighet, ekteskap, jogg, eksamen og impotens. Beskyttelse mot alle farer, enkle og effektive teknikker for å få tilbake kone, mann, kjærester eller nære personer. Sikret resultat.

BETALING ETTER RESULTAT.

seriøs og effektivt arbeid, kan komme Hjem til deg.

Forskjeller, som utgjør en forskjell

- Sykdomsforståelse
- Religion
- Økonomiske systemer
- Slektskapssystemer
- Kultur
- Diskriminering
- Begreper
- Somatisering
- Identitet
- Kommunikasjon
- Forventninger
- Tillitt
- Minoritet

Søren Kierkegaard

- "...- at man, når det i sannhet skal lykkes en å føre et menneske hen til et bestemt sted, først og fremst må passe på **å finne ham der han er, og begynne der.** Dett er hemmeligheten i all hjelpekunst.

Videre samme sitat:

- "...For i sannhet å kunne hjelpe en annen, må jeg forstå mer enn ham, - men dog først og fremst **forstå det han forstår.** Hvis jeg ikke gjør det, så hjelper min merforståelse ham slett ikke. "

Hva sier han selv?

- Jeg er ikke redd for å dø, jeg er mer redd for å leve
- Problemene sier «Skal du tygge mer (khat) eller skal jeg komme inn»
- Da jeg var meg selv i Somalia...
- Hva jeg opplevde her (Norge) er ingenting i forhold til det som skjedde i hjemlandet

Emigrasjon

“I learned very quickly that when you emigrate (...) you must begin from zero, because the past is erased with a single stroke and no one cares where you’re from or what you did before.”

-Isabel Allende -

Emigrasjon

- Involverer mange tap
 - Tap av hjem (et spesielt form for tap)
 - Tap av status og identitet
 - Tap av nettverk
- Viktig å få sørge over tapet

- Forskjell på frivillig fra ufrivillig emigrasjon
 - Faktorer som forviser vs de som tar i mot
 - Forberedelse før avreise
 - Muligheter vs tilflukt i eksil
 - Traumatiske hendelser

Fluktens og eksilets psykologi

Eksilet

- Eksilet er en straff
- Første møte med vertslandet en sjokk
 - Kan bli kronisk
- Mulig å reise fra uten å komme frem
 - Temporal og geografisk diskontinuitet
- Ulike strategier tilgjengelig for å håndtere eksilet
- Fra «da» og «når» til «nå»
- Mottakelse i Norge
- Ressurser
 - Overleverer
 - Tilpasningsdyktige

Hvorfor misbruker folk rusmidler?

- Dårlig person/valg
- Karakter/viljesvakhet
- Prøvde en gang, ble avhengig
- Ikke noe annet å finne på
- Selvdestruktive
- Tilhørighet/identitet
- Selvmedisinering
- Sykdom
- Gener

Hvorfor rusmisbruk?

- Noe er tapt
- Noe gjør vondt
- Noe mangler
- Noe er for mye
- Noe har stoppet opp

- En funksjon
 - Unngåelse/flukt
 - Smertestillende
 - Senker stress
 - Sosialt/tilhørighet
 - Nytelse

Hvorfor rusmisbruk?

- Mer om funksjon:
 - Håndterer uutholdelige følelser (umulig å tenke rundt)
 - Som erstatning for trygge indre og ytre objekter
 - For å gjenskape noe som kan håndteres (smerte)
 - Som erstatning for defekt i psykologiske strukturer
 - Rus som ekstern trøst
 - Dempe vanskelige deler av en selv
 - Etablere balanse i et endret nervesystem
 - m.m.

Våre erfaringer – med minoritetspasienten

- Rus må forståes i en utviklingsprosess sammen med psykisk smerte
- Rusen har en funksjon – må erstattes av noe
- Det å være fremmed må adresseres
- Tap i forbindelse med flukt må bearbeides
 - Empati med pasientens dislokasjon
- Ikke tenk rekke følge – tenk relasjon fra første stund

Våre erfaringer (fts)

- Det materielle viktig i eksil tilværelsen
- Klienter minimaliserer sine traumer – traumatisering tilstede:
 - I relasjonen
 - Forholdet til seg selv
 - I kroppslige prosesser og effektregulering
- Største hjelpen er forståelse og hjelp til selvforståelse
- Tid er en alliert

**Takk for
oss**